

“İstidadça en ulvî ve en yüksek” ifadesini izah eder misiniz?

İnsan istidadının yüksekliğinin en güzel işareti, **“yer, gök, dağların yüklenemediği emaneti insanın yüklenmesi”**dir. Bu istidat onu Allah’a muhatap ediyor. Bu istidat ona marifet sahasında akıl almaz dereceler kazandırabiliyor. Yine **bu istidat onu arzın halifesi yapıyor, kâinat kitabını en iyi okuyan ve ondan en çok faydalanan canlı olmasını** temin ediyor. Mesnevî-i Nuriye’de geçen şu cümle, onun istidadındaki genişliğin ayrı bir işareti:

“... öyle bir fiilin mahsulüdür ki istidadı irade ettiği şeyi kendisine veriyor.”(1)

Her canlının belli vazifesi varken ve bir ömür boyu sadece onunla meşgul olurken, insan ne isterse onu yapabiliyor. Bu kadar çeşitli meslekler, bu kadar farklı ilim dalları, öte yandan bu kadar farklı inançlar, ayrı felsefî görüşler, değişik rezalet çeşitleri hep insan istidadının mahsulleridir. Bir kısmı ebedî saadet meyvelerini, diğerleri ebedî cehennem azaplarını netice veriyor.

İnsan hakkındaki bu birbirinden güzel tespitler yapıldıktan sonra şu neticeye varılıyor:

“Cenâb-ı Hak (insanı, bu sûrette),..., mahiyette yaratsın da onu müstaid olduğu ve müştak olduğu ve lâyük olduğu bir dâr-ı ebedîye göndermeyip, hakikat-ı insaniyeyi ibtal ederek kendi hakkaniyetine taban tabana zıd ve hakikat nazarında çirkin bir haksızlık etsin.”(2)

Böyle üstün bir mahlûkunu ölümle hiçliğe gömmeye O’nun sonsuz rahmeti de hikmeti de müsaade etmez. Allah’ın bütün sıfatları ve isimleri gibi **Hak** ismi de haktır, bu batıl yol O’nun hakkaniyetiyle bağdaşmaz.

Dipnotlar:

(1) bk. [Mesnevî-i Nuriye, Zerre.](#)

(2) bk. [Sözler, Onuncu Söz, On Birinci Hakikat.](#)